

Miraš Martinović

Doba velikih poema

Miraš Martinović

Doba
velikih
poema

2022.

Čitajući Eshilove *Persijance*,
ovih dana... vidim naše dane...

HOR STARACA PERSIJSKIH

Nema vijesti odavno
Daleko su otišli
Da bi vijesti stigle
Prešli mnoge granice
Da tuđe zemlje haraju
Da ubijaju
Nemoćne majke
 Djecu tek rođenu
Ni jedan rat bez toga
Ne može
Ah mrski ratovi
Čuju se jadicovke
Čuju se tužbalice
 U praznom gradu
Sjeni tumaraju
Utvare
Duše njihove
Kao roj pčelinji
Oko prazne košnice
Grad postao grobnica
Gradom sjeni promiču
Velika vojska je otišla
 Da li će se vratiti

U SUSI

(Atosa, majka Kserksova)

U Susi je napeto
Susa pusta bezljudna
Nekada moćna prijestonica
Persijska
Smrt u vazduhu
U svakom zakrajku grada
Šunja se carskim odajama
Bogatim riznicama
Kuda god krenem
Susrećem sjene
Komandante koji
Krenuše
Na čelo moćnih armija
S oružjem koje je ljudski um
Izmislio
A oružari napravili
Daleko je zemlja u koju odoše
Ni glasa ni glasnika otuda
Razmišljam kako
Brižna majka razmišlja
Snovi me muče
Utvare ne daju mira
Borbe

Gomile mrtvih
Tijela na sve strane
Razbacana
Bez glava i bez ruku
Bez očiju
Bogovi otjerajte utvare
Darujte mi miran san
Prinijeću žrtve zahvalnice
Da vas umilostivim
Zaludu molim
Nema bogova
Napustili Susu
Ne osjeća se njihovo prisustvo
Susa je poražena
Starci
Na zalasku života
Utvrae upravljaju gradom
Susa je grad utvara
Kraj oltara u hramovima
Svuda utvare
Kao da više nama
Naše vojske
Kao da više nema
Njenih zapovjednika
A pošli su sa puno elana
I nadom
U daljinu nepoznatu
Razvijajući vojne stegove
Pjevajuć
Pjesme pobjedničke

GLASNIK

(Dok god ima ljudi, bedemi opstaju)

Jedva živ stigoh do Suse
Da javim loše vijesti
Koje prenesoh preko
Brda i visokih planina
Preko blatnjavih ravnica
Putevima kojim je naša
Silna vojska otišla
Hrabre armije željne
Ratovanja
Željne osvajanja
Plijena
S hrabrim komandantima
I jednom mišlju
Jedinom
Da unište Heladu
Al bogovi bijahu
Hitriji u naumu
Kesrks zaboravi
Na bogove
Zaboravi
Na pravdu

Jedina želja bijaše
Da osvoji Heladu
Da ropskim lancem je opaše
Al ratna sreća se okrenu
Sile koje
Svime upravljaju
Okrenuše protiv nas
Silna vojska izgibe
Falange neustrašive koje
Smrt sijahu na sve strane
Bio sam svjedokom
Naše propasti
Na Salamini nas
Sudbina sustiže
Zatvori krug
Flota
Bi uništena
Hiljadu brodova
Potonu
Hiljade boraca
Poginu

Hiljade grobova se otvori
U tuđoj zemlji
Dalekoj

DUH CARA DARIJA

Iako s ove strane
Znam
Ali reci Atosa
Ti si ipak tamo
Šta se stvarno desilo
Vidim starci se snebivaju
Imaju poštovanje
Za mene mrtvog
Ne bi da me uznemiravju

Nemam ti šta dobro reć
Vrli gospodaru
Diko carstva persijskog
Ti što ne pređe granice
Ti što poznavашe
Zakone
Božje i ljudske
Naš sin *to* nije znao
I nije se držao
Onoga što propisuju
Bogovi i priroda
Preko Helesponta
Prebaci most
Obale sveza lađama
Htjede da more obuzda
To se ne dopade bogovima

Ko je ukrotio more
Tolika vojska izazva
To nebu ne bi po volji
Pokrenu sile koje
Na silu udariše
Naš sin je ohol
Atosa
Izazvao je bogove
Gnjev neba
Na naše vojnike
Moj duh mu se javljao
Čuo je al nije
Htio poslušati
Htio je slobodni narod
U ropstvo da baci
Da slomi njihov duh
To nije moguće
To nije bogovima po volji
Sijao je obijest
Zato brao
Plodove zla
Mrtvi ništa ne mogu
Mnogovoljena supругo
Sada nosiš teret najteži
Sudbinu carstva persijskog
Mrtvi su probuđena savjest
Kod živih
Al živih je malo
Ostalo
Ja se moram vraćati

Tamo odakle
Povratka nema
To što misliš da si me dozvala
To je tvoja savjest Atosa
Ti si mene dozvala
Uspjelo ti je
A ko će
Tolike mrtve dozvati
Koji ostaše kod Salamine
I one kod Plateje
I one na drugim mjestima
Nikada u jedan dan
Ne izginu toliko ljudi još
Ostadoše u Beotiji
Tesaliji i Makedoniji
Umirući od gladi
Mnogi se utopiše
U rijeku Strimon
U njene svete vode
Ribama za gozbu
Kad kotur sunčani
Otopi ledenu koru
Ko će probuditi
Mrtve armije
Onaj san što si usnila
Da je naš sin Kserks
Upregao dvije žene u jaram
Jednu Persijanku
A drugu Grkinju
Obistinilo se

Grkinja slomi jaram
 Koji joj je na vrat nabacio
 Njega odgurnu
 Pao je

A gdje sada nestade
 Slavni i moćni Darije
 Za tren bi i ode
 Had te ne pušta
 Svi su *sada* tamo kod tebe
 Srešćeš ih prije ili kasnije
 Tebe bogovi dopustiše na kratko
 No ko će njima
 Dopustiti da dođe
 Cvijet zemlje persijske
 Na naše zemaljske livade
 Da cvjeta
 Još jednom
 Na kratko
 Čula je Darijev glas
 Neće se vratiti Mardonije
 Što s malo vojske ostade
 Da se bori
 Mrtav je
 Mrtvi svi što su pošli
 Ako bi im dizali spomenike
 Prekrili bi Persiju
 On što je sijao svetogrđe
 Isticao se nad ostalima
 Rušeći grčke hramove

Razbijajući bogove
Njihove svete statue
Ne znajući da se
Duh njihov seli
U njihove ratnike
Da daje snagu i krila
Zato su pobijedili

Postali živi hramovi
Utočište bogova

Kome sad Susa
Bezljudna
Bez ljudi i bogova

HOR

*Kojem zaključku, moćni Darije,
vode tvoje riječi?*

DUH DARIJEV

*Nikada na Grčku više ne nasrnite!
Sve i da vam je vojska moćnija.
Zemlja je njihova njima saveznik.*

I s ove strane
Ja se sjetim često
Termopila i Maratona

Bijah car
Moje carstvo bijaše
Od izlaska do zalaska
Sunca
A gdje sam sada
Atosa
Gdje je moje Carstvo
Gdje sunce

SUDBINA BOGOLIKOG

Šta će mi skiptar
Znak moći
Što ga držim u ruci
Izginu cvijet zemlje persijske
Moji hrabri vojnici
Neustrašivi komandanti
Osvajali smo tuđe zemlje
Rušili gradove
Ubijali ljude
Žene djecu i starce
Ubijali sve
Što je bilo
Na našem putu
Njihova zemlja
Davala im moć
Jača
Od svakog oružja
A mi ginuli
Oni mrtvi
Dobijali krila
Evo vraćam se sam
Putevima kojima smo
Pošli
Kojim smo
Prolazili

Činjaše se
Da smo nepobjedivi
A poraženi
Tada u svojoj oholosti
Ne shvatih to
Vraćam se
U poderanoj uniformi
S pocijepanom zastavom
Nema mojih vojnika
Njihove kosti ostaše
U tuđini
Bez groba i grobnog znaka
Gozba za lešinare
Za proždrljive ribe
U moreuzu Salamina
Gdje potonu flota
Ribe pojedose njihova tijela
Bolje da sam i ja sa njima
Bogovi su drugačije htjeli
Kaznali da budem svjedokom
Velikog poraza
Prepušten savjesti
Crnim erinijama
Koje progone
Mrtvim vojnicima
Njihovim sjenama
Koje me proklinju
Ne ostavljaju na miru
Što sam ih poveo tamo
Gdje nije trebalo ići

Propali smo
Jer smo činili nepravdu
Pravda je sa njima
Bila
Samo da stignem
Do Suse
Prijestonog grada
Šta me tamo čeka
Sjenke i utvare
Starci i djeca
Siročad bez očeva
I majka Atosa
Ne poslušah očev duh
Nikoga ne poslušah
Zato postradah
Htio sam
Da na Heladu
Ropski lanac bacim

Prije no stigoh u Susu
Bacih žezlo u trnje
Znak moći i dostojanstva
Ša će mi
Kad ljudi nema
Kad carstva nema
Pokopah carstvo persijsko
Ja njegov grobar
Kserks
Vjerovao
Da sam bog

A ja sam čovjek
Shvatam sad
Kasno je

Ko se pravdi
Suprostavljao
Poražen je
Ja tome svjedočim
Ja sam taj

ESHILOV GLAS

Sa nama nijesu
Bili bogovi
Zeus ni Posejdon
Ni ini
Na Maratonu
Ni na Salamini
Bili smo mi
Sa sobom
Svoji na svome

Sa nama su bila
Naša djeca
Atina slobodni
Grad
Cvijeće sa naših
Poljana
Znali smo da će pasti
Taj div
Svemoćno carstvo

Sa nama su bile
Naše rijeke
I naše planine
Naš jezik
Riječi i molitve
Sa nama je bilo

Sve naše
Svi mrtvi od davnine
Na ovoj zemlji
Rođeni
Svaka humka
One bez znaka
I imena
I onaj seljak
Što se
Među nas
Nenadano pojavi
Bez oružja
S ralom
Poče da kosi
Neprijatelje
Znao sam
Da ćemo pobijediti
Iz njega je govorilo
Sveto tlo
Taj se zvao
Ehetlo
U njemu je treperio
Duh Helade
To je našu vojsku
Diglo
Do neba
Svakom vojniku
Dalo krila
Bogovi nas
Napustili

Ostali sami
Da smo se oslanjali
Na bogove
Ko zna šta bi bilo
Ovako
Nijesmo imali
Na koga
Do na sebe
Zbg toga smo pobijedili
I na Maratonu
I na Salamini
Čovjek je
Pobijedio diva
Koji je bio trom
I teško pokretan

Svi mrtvi su bili
Sa nama
Radili za žive

Uz to bili smo
Slobodni
Zato
Pobijedili

TEMISTOKLE

Sada kada je
Atina spaljena
Iseljena
Sada kada je
Umjesto grada pepeo
I u pepelu
Živi domovina
Trebalo da pokažemo
Slogu
Strašni je neprijatelj
Na nas krenuo
Neće stati
Prije nego nas
Uništi
U tjesnacu
Salamine
Nalazi se naša
Sudbina
Naši brodovi
Ratna flota
Mnogo je manja
Od neprijateljske
Ali
Moramo
Stupiti u boj
Ako sada

To ne učinimo
Sve će kasnije
Biti kasno
Osjećam da je
Čas
Misao lebdi
U vazduhu
I u zemlji
Čiju snagu
Osjećam
Bogovi su nas
Napustili
Znajte
Nemamo se na koga
Osloniti
Do na sebe
Saveznici
Ostavili
Oni u koje smo se
Najviše uzdali
Više no u bitku
Iz koje ćemo
Izaći kao pobjednici
Ili nas neće
Biti
Imajte to na umu
Neka vas vodi
Ta misao
Ne zaboravite
Mi ratujemo

Za Heladu
Za našu zemlju
I za našu djecu
Za naše mrtve
Za njih
Atinjani
Ako izgubimo slobodu
Izgubili smo sebe
Ne smijemo

Slobodu
Izgubiti

PLAČ U SUSI

Susa plače
U Susi plaču svi
Plačem i ja
Svemoćni car
Bez moći
I bez carstva
Bez vojnika
I čuvara
Plaču žene
Plaču djeca
Plaču bogovi
I kipovi bogova
Prate me sjenke
Mojih vojnika
Gdje da se sakrijem
Kuda da pobjegnem
Odjednom
Opustje Susa
Nema živih
U gradu
Starci
Nestadoše
Majka Atosa
Žene i djeca
Sve se negdje stani
Pobježe

Iz prokletog grada
A sjene
Jednako sjene
Promiču
Mimo mene
Prekorijevaju
Kuda sam ih
Vodio
Što su ratovali
Šta je rat donio
Susa
Velika grobnica
U kojoj je
Moje carstvo
Sahranjno

Februar - mart

ANABAZA

Ksenofont se prisjeća, pišući *Anabazu*,
na imanju kod Olimpije...
Šta nas je to vodilo, kakvi orjentiri?

Odmah sam im
Rekao
Na početku

Shvatite
Da nemate komandanta
Svaki od vas
Komanduje
Sobom
Shvatite da ste
Grci
Slobodni ljudi
Da se morate
Vratiti u Grčku
Da svaki od vas
Zadaje
Sebi komandu
Da ste prepušteni
Sopstvenoj savjesti
I ličnoj odgovornosti
Da jedino ćemo

Tako izaći
Iz ovog bezizlaza
U kojem smo se
Našli
Svaki od vas je
Komandant
I vojnik
Svaki od vas je
Sudija
Odgovoran
Za sebe
I ostale
Nevolje nas čekaju
Na putu
Divlji narodi
Oružja koja nam
Nijesu poznata
Iznenadenja
Svake vrste
Jedina misao
Neka bude
Da se smrću
Zadobija besmrtnost
A vi ćete je
Dobiti životom

Ja vas vodim
I jesam glavnokomandujući
Ali vi sebe
Vodite

Neka vam
Ta misao
Bude na umu

I bila je
Svo vrijeme
Našega putovanja
Po divljim
Bespućima
Po planinama
Okovanim
Ledom i snijegom
Po klancima
Pred naletima
Strašnih ratnika
I zemalja
Čija imena
Nijesmo znali
Kao ni imena naroda
Koji ih
Nastanjivahu
I sve smo prošli
Zasjede
I nedaće
Ni zvijezde
Nijesu
Bile pouzdane
Iako samo znali
Da slijedimo
Njihove putanje

Na nebeskoj
Karti
Išli smo
Za rijekama
A nijesmo znali
Kuda idemo
Nešto nas je
Vodilo
Nevidljiva rijeka
Čiji smo tok
U sebi osjećali
Možda onaj san
Koji vam ispričah
Nakon što ga usnih
Ranjen u logoru
U kome je
Zevsova munja
Osvijetlila
Moj dom
Hodili smo
Uvjereni
Da ćemo sresti
Naše bogove
No bogova
Nije bilo
Kada bi na njih
Pomislili
Svaki put bi
Sreli sebe
U jednoj koloni

Na istom putu
Kada me je
Prekorio
Jedan vojnik
Da je lako meni
Na konju
A on gazi snijeg
Do pojasa
Ustupih mu
Konja
I nastavih pješke
Maršem koji su
Svih deset hiljada
Slijedili
Jedan drugog
Sve smo prošli
A kad ugledasmo more
Uglas povikasmo
More more
Znak da je
Grčka blizu
Ona nas je vodila
I zato smo stigli
I prije
Dok smo maršrali
Znao sam
Da smo besmrtni
 Zato smo pobijedili
 Smrt
Duh Grčke

Nas je vodio
Rekao bih
Domovina ta
Besmrtna rijeka

1. april

PERIKLE SAM SA SOBOM

Dok sprema *posmrtnu besjedu* za izginulim vojnicima... Idući u susret velikoj pogrebnoj svečanosti, razmišlja drugačije od onoga što će napisati i reći...

Konvoji mrtvih
Stalno pristižu
Uglavnom noću
Da bi manje
Uznemiravali građane
Pristižu tiho
Dok Atina spava
Ginu naši i njihovi
Grci i Spartanci
Ovaj rat je
Velika besmislica
A braniti se moramo
Napadnuti ima pravo
Da se brani
Svim mogućim
Oružjem
Moja besjeda
Mora biti drugačija

Zbog državnih
 Interesa
 Zbog grada
 Zbog slobode
 Zbog roditelja
 Čiji sinovi ginu
 Sve *to* treba
 Opravdati
 Kićenim riječima
 Utjehe radi
 Grada i građana
 Slavom ovjenčati
 Poginule
A šta je slava
Šta bi bez slave
 Moram utješiti
 Porodice
 A šta je utjeha
 Mrtvi ne mogu oživjeti
 Šta bi bez utjehe
 Sve ih je više
 Svakog dana
 Bitke
 Na sve strane
 Gine se
 Sve pravdati
 A pravdanje je slabo
 Nikakav
 Smisao
 Rat je najgore

Što može zadesiti
Svaku zemlju i narod
No običaj je grada
Takav
Moramo javno
Pokopati mrtve
Organizovati
Svetkovinu
Osvještati
Zajedničku grobnicu
Vinom i suzama
Držati se
Običaja predaka
Negdje sam u duši
Protiv ovoga
A čast je pripala meni
Ako je to čast
Mrtvi ne čuju
Živi ne čuju
Plač i ridanje
Naricanje
Narikača

Pomišljam
Na siročad
Mnogi ne znaju
Da se neće
Vratiti
Njihovi očevi

Majke u crno
Odjevene
S djecom u naručju
Moramo se braniti
Po cijenu mnogih
Žrtava
Mi smo Atinjani
Slobodni ljudi
U našem polisu
Rođena je
Demokratija
Ona ne smije
Da umre
Ni sloboda da se
Ugasi
Ovaj rat je besmislen
Kao svi
Ratovi
To se tek vidi
Na kraju
Kada pijanstvo
Uhvati
Treba mnogo vremena
I mrtvih pa da se
Otrijezne zaraćeni
Mrtvi i dalje
Koliko mrtvih
Velika grobnica je
Iskopana

Ovo su
Moje misli
Niko ih ne čuje
Osim ja
Moram spremati besjedu
I da ne zaboravim
Važnu rečenicu
Kuju moram reći

*Naš grad je škola
Cijele Helade*

I još jednu
Na koju ne smijem zaboraviti
Odmah ću je
Zapisati

*Jer svoje živote
Položili su zajedno
Ali je svaki za sebe
Stekao besmrtnu slavu
I najugledniji grob
Ne samo onaj u kome
Svi počivaju
Nego i onaj u kome
Njihova slava u svakoj prilici
I riječju i djelom
Živi u vječnom sjećanju
Jer slavnim je ljudima
Cijela zemlja spomenik*

Moram
Zbog javnosti
Ovo *treba* opravdati

9. april

PROROK NADE

Tu sliku
Nikako da zaboravim
Navala Vavilonjana
Rušenje Jerusalima
Našega svetog grada
Gledajući to
Počinje u meni da se
Ruši
Nikada nije stalo
To rušenje
Nikada
Išcezla slika
Iako bijah
Obasut mnogim počastima
Na carskome dvoru
Mnogim zvanjima
I milostima
Carskim
Ja i drugovi moji
Koje Navukodonosr
Car vavilonski
Dovede na dvor
Gdje ćemo se školovati
Gdje učismo nauku
Mudraca mnogih koji
Bijahu na dvoru

I Haledja koji
 Življahu u izobilju
 Svakom
 Da tumače caru
 Znade i čudesa
 Šta će biti s Carstvom
 Kakva vremena
 Idu
 Car u to vjerovalaše
 Jednom usni san
 Ali ga se
 Ne mogalaše sjetiti
 Pozvala mudrace
 Haldeje zvjezdonošce
 Tražalaše da mu kažu
 Šta je snio
 Da san protumače
 To ne bijaše
 U njihovoj moći
 Car je bio opsjednut
 Utvarama
 Bijaše se
 Uznemirio veoma
 A pošto odbiše
 Rasrđen
 Pozvala Arioha zapovjednika
 Nad stražama
 I naloži mu
 Da pogubi
 Mudrace

Danila
I drugove njegove
Ananiju Misala i Azariju
A mudraca bijaše
Tada u velikom broju
Vavilon bijaše mjesto
Kome su
Odasvuda hrlili
Na dvoru i u gradu
Svuda prisutni
On im vjerovaše
I sumnjaše
Tamo gdje je
Mnogo mudraca
Mišljaše car
Može začas čudo
Da se stvori
Oni vole slobodu
A sloboda
Nije sigurna
Za cara i Carstvo
Sve može
Da se preokrene
Kada to ču Danilo
Zamoli Arioha
Da mu daju
Dan i noć
Kako bi rastumačio
Utvare
Koje opsijedahu cara

Neka pogubljenje
 Za toliko sačeka
 Bi mu dozvoljeno
 I on se moljaše
 Svome bogu
 Tražeći pomoć
 Vjerujući da će je dobiti
 Bog
 Usliši molitve
 Dade moć
 Da protumači san
 Koji se caru ukaza
 I protumači
 Car
 Hvaljaše boga Danilova
 I moć njegovu
 Reče još
 Da će uslišiti svakoju želju
 Danilu u drugovima
 Koji se po svemu
 Izdvajahu
 Na carskom dvoru
 Po mudrosti i nauci
 I Danilovom
 Umijeću da tumači
 Snove
 Znake i utvare
 Tada Danilo zamoli cara
 Da ne pogubi mudarce
 Ni one koji bijahu

Zavidljivi
Koji protiv Danila rađahu
Optužujući ga
Smišljajući zamke
Kao što je peć
Ognjena užarena
I jame lavovske
U koje bi bačen
Kršćei carevu naredbu
Kojom bijaše zapovijedeno
Da se niko ne moli
Nikakvom bogu
Do samom caru
Danilo je prekršio
Molio se
Okrenut
Jerusalimu
Srušenom
Koji je u sebi gradio
Nepropadljivim materjalom
 Smjenjivali su se carevi
 Na prijestolu carskom
Ode Navukodonosor
Koji je srušio
Njegov grad
Raselio Kraljstvo
Dao u roblje
Njegov narod
Srušio hram
Čije sveto posuđe

Odnese u Vavilon
 A u vrijeme cara Valtazara
 Ovaj naredi da se
 Sasudi hramski
 Donesu iz riznice
 Te pijahu iz njih
 Dvorjani njegovi
 Žene njegove
 I inoče njegove
 Oskvrni tako
 Posuđe i hram
 Koji Vavilonjani srušiše
 Ali je u nama živio
 Svi u ropstvo dovedeni
 Gradismo ga onim
 Što se ne da srušti
 Zalud carska moć
 Dan noć mišljasm
 Na hram
 I na Jerusalim
 Tri puta dnevno
 Okrenut tamo
 Molih Gospoda
 Da nas
 Izbavi iz
 Ropstva vavilonskoga
 Sjećah se Jerusalima
 I kraljevstva Joakima
 Cara Judina
 Koji bi doveden

U Vavilon
Mnogi bijahu
U ropstvo dovedeni
Jednom
Kada bijaše gozba
Na dvoru
U vrijeme cara
Valtazara
Baš onda kada
Iz posuđa svetoga
Ispijahu vino
Grijaha svojega
Na zidu dvorane se
Pojavi nevidljiva
Ruka
Koja pisaše po zidu
Riječi nepoznate
Prisutan bijah ja
I drugovi moji
Harfisti i muzičari
Koji svirahu
Na raznim instrumentima
Te zabavljahu cara
I dvorjne
Žene njegove
I inoče njegove
A ruka nevidljiva pisa
Riječi koje niko
Nije razumio
Svi se uplašiše

Car upita šta znače
 Bog moj mi dade
 Tumačenje
 I ja rekoh šta riječi znače
Mene znači
 Izmjerio je bog
 Tvoje kraljevstvo
 Učinio mu kraj
Tekel
 Izvagan si na
 Vagi sudbine
 I nađen lak

A parsin
 Šta ta riječ znači
 Upita car
 A ja rekoh
 Razdijeljeno je
 Tvoje kraljevstvo
 O care
 I biće predano
 Medijcima i Presijancima
 Nije više bilo slova
 Ni ruke što ih je
 Pisala
 Car preblijeđe
 Iste noći je
 Ubijen
 A ja živjeh još
 Za vladavine dva cara

Darija i Kira
I ne vartih se
U Jerusalim
A vrati se roblje Judino
Hram sagradi
I grad sagradi
I uspostavi kraljevstvo
Koje je u meni živjelo
Nikada nije nestalo
Ni Bog kome
Se molismo

16. april

ZAPEČAĆENA KNJIGA

Otpečati knjigu
Riječ će oživjeti
Kad za to vrijeme
Dođe
Ne može prije
U knjizi su
Zapečaćeni
Događaji koji će se
Zbiti
Onim redom
Kako su zapisani

Prije vremena
Niko ih
Neće razumjeti
Riječ nema moć
Dok ne dođe
Vrijeme
Koje će je probuditi
Dati joj
Cvatujuće trenutke
A do tada
Pečat sam
Na nju stavio
Nema te moći
Koja će je

Otvoriti
Razlomiti pečat
Koji je
Od tvrdog
Materijala
U njoj su
Vremena zatomljena
Događaji
Koji će se
Zbiti i
Ljudi koji će se
Roditi
Danilo ti si
Prorok nade
I božje pravde
Svaka će ti se
Ostvariti
Iz božjih usta
U tvoja će
Sići
Ti ćeš je izgovoriti
Tvoje vizije će
Početi da žive
I ono što je
U *Knjizi* upisano
Ja ću znati kada ću je
Otvoriti
Ti budi sperman
Da čitaš
I tumačiš ljudima

Ti ćeš jedini
Znati
Jer si izabran
Ja sam te izabrao
Tad
Mnogi koji
Spavaju u prahu
Zemaljskom
 Probudiće se

17. april

KAMENI KRALJ

Ljudi su htjeli da sahrane jednog od svojih
rođaka. Na jednom zabačenom brežuljku,
Tel Hariki, oni su iskoipali grob. Tom
prilikom su naišli na kamenog mrtvaca.

Verner Keler:
BIBLIJA JE U PRAVU

Pitaš
Gdje sam ja
Gdje je moje
Carstvo
Odavno
Izbrisano
Sa zemlje
I ja pitam
Gdje su moje
Velelepne palate
Gdje
Carski činovnici
Koji revnosno
Izvršavahu zadatke
Gdje moji
Vojnici
Gdje carski agenti

Koji su
Krstarili
Carstvom
Svakog prislušivali
Dojavljivali
Pratili pokrete
Na granicama
Naših susjeda
Koji su zavidjeli
Našoj sreći
I blagostanju
Gdje su plesačice
Koje su nas
Zabavljale
Gdje svirači
I muzikanti

Gdje svi oni
Gdje sve ono
Nema Carstva
A gradovi naši
Mari i drugi
Usnuli u zemlji
Čekaju
Novi dan
Nova buđenja
Gdje groblja
Gdje hramovi
U ruševinama
Statue bogova

A bogova nema
Moj prah je
Sa njihovim
Pomiješan
S prahom mojih
Dvorjana
Možda nas
Raznijeli vjetrovi
Mnogima se ne zna
Ni za prah
Ni za trag
Ni za grobnice
Kamen je opstao
I moje obličje
 Pred kojim sada
 Stojiš
Moj osmijeh
U kamenu
Koji se razliva
Po ruševinama
 Osmijeh
 Preživio

FILIP IZMEĐU DVIJE BITKE

Teži mi je Demosten
Nego svi Atinjani
Svi Heleni
Teško je protiv njega
Ratovati
Lako je
Pobijediti
Silnu
Atinsku flotu
Nadleko poznatu
Troveslarke
I petoveslarke
Ratne brodove
I brze lađe
Mornaricu
Besprekorno organizovanu
Lako bih s njihovim
Zapovjednicima
S njihovom
Mornaricom
Njihovom pešadijom
Ali kako
S Demostenom
Njegovim domišljanjima

Njegovim
Besjedama
Njegova riječ je
Jača od mog oružja
On ima nešto
Što mi nemamo
On ubija riječima
Poput čarobnjaka
Nemoćno je
Pred njima
Moje oružje
Iako me smatraju
Za nepobjedivog ratnika
Slabašan sam
Ove riječi
Niko ne smije
Da čuje
Ne smijem demoralistai
Vojsku
Ne znam kakvo
Oružje da imam
On je u prednosti
Njegove riječi
Govori u skupštini
Atinskoj
Riječi njegove
Lete
Poput strijela
Probijaju tvrde
Zidine tvrđava

Vazduhom se šire
Dobijaju krila
Pogađaju gdje smo
Najslabiji
Nedohvatne kao
Zvijezde
A djelotvorne
 Njegove *filipike*
Podrivaju
Moje Carstvo
Iznutra
Granice sužavaju
Nestaće
Bojim se
One će biti
Carstvo
Koje će
Nadživjeti
Narodi će se
Vratiti
U svoje granice
Doći će novi
Ljudi
Nova carstva
Demosten će
Pobijediti
Lako ću sa svima
S Grcima i varvarima
Ali
 Kako

S Demostenom
On će sve
Nadživjeti
On pobijediti

MARIUPOLJ

Toga grada
Nema
Na zemlji
Napustili ga
Posljednji
Stanovnici
Taj grad je izbrisan
Sa zemaljskog lica
Ostali mrtvi
U masovnim
Grobnicama
I djeca
Među njima
Igračke
Od kojih se nijesu
Razdvojili
Otišle sa njima
U smrt
Grada nema
Na zemlji
Taj grad je
Na nebu
Nebeski Jerusalim
Uzletio među
Besmrtne gradove
Među Jovanove

I Avgustinove
Svijetli
Između zvijezda
Ljudi će ga
Iščekivati
Da dođe
Da se spusti
Na zemlju
Da postidi
Rušitelje
Taj grad se našao
Među Kalvinove
Nevidljive gradove
Uzidigao se
Ranjen
I iskasapljen
Van domašaja
Svskog oružja
Boluje zemaljske
Rane
S mrtvim
I živim stanovnicima

Uzdigao se
Do Gospoda
Gospod ga prigrlio
Rušiteljima se
Smije

A kada preboli
Svaku ranu
Gospod će mu
Dati krila
Pustiti
Kroz pamćenje
Čovječanstva

Tada ga neće
Moći
Stići ni jedna
Granata
Oganj
Ni rušitelji
Sada je
Na sigurnom mjestu
Na nebu
Sada je
Kod Gospoda

2. maj

DEMOOSTEN ESHINU

*Povodom Vijenca... koji mu je dodijeljen
treći put...*

Umjesto da si
Radio
Za domovinu
Čuvao je
Od spoljnih
Nasrtaja
Ti si radio
Za Filipa
I Makedonce
I nije ti bilo
Dosta
Da sam radiš
No još osnova
Promakedonsku
Stranku
U kolo uvede
Mnoge
Atinjane
I građane
Ostalih polisa
Te ste kolebali
Rodoljube

Ubjeđujući ih
Na sve načine
Da protiv sebe
Rade
Da protiv domovine
Rade
Sve si radio
Zarad novca
Koji ti je Filip
Neštedimice
Davao
A tebi
Nikada
Dosta
Opanjkao si me
Gdje god si stigao
Ti i tvoji
Poklisari
Izlazili ste
Na trgove
Sijali svakakve
Laži i izmišljotine
Grabili iz blagajne
Makedonske
Antipater je
Sipao šakom
I kapom
Neštedimice
Kako bi te što
Bolje potkupio

A sada hoćeš
Da svoju podlost
I ljagu na mene
Baciš
I na poštene
Atinjane
Koji za domovinu
Bez kolebanja
Rade

3. maj

GOVOR RUDARIMA

Ja
Faraonov čovjek
Važna ličnost
Na dvoru

I u Carstvu
Hor -ur- re
Čuvar
Pečata
Ministar rada
Zaputih se
Jednoga dana
Ka Sinaju
U čijem podnožju
Bijahu rudnici
Bogati bakrom
I tirkizom
Prođoh pustinju Sin
Uz sve mjere
Zaštite
Koje podrazmijeva
Ličnost moga ranga
I zvanje
A kada stigoh
U podnožje brda
Iz rupa

Koje bijahu
Duboko izdubljne
Iz milješe
Crne prilike
Poput mrava
Iz mravinjaka
Rudari
Avetinjski su
Izgledali
Mršavi i crni
Kože sagorjele
Srce me zabolje
Kada ih vidoh
Gledali su me
Praznih očiju
Izgubljena pogleda
Nešto
Očekivali
Nijesu valjada
Da ću
Poboljšati
Njihov položaj
Nada
I u beznadežnosti
Živi
No ja sam
Čovjek faraonov
Moram ih ohrabriti
Konačno
To mi je dužnost

Rekoh
A riječi se jedva
Otimahu
Sa mojih usana
Srećan je onaj
Koji za sebe
Može reći
Da se nalazi
U ovoj
Rudrskoj oblasti
Na šta oni
Promuklim glasovima
Odgovoriše
Tirkiza će uvijek
Biti u brdu
Ali u ovo doba
Godine
Treba da mislimo
Na svoju kožu
Sunce je peklo
Nepodnošljivo
Meni i uhranjenim
Pratiocima
Iznad čijih glava je
Bio zaštitnik
Od sunca
A oni bez zaštite
Suncu izloženi
Vatri nebeskoj
Od koje je

Pucalo kamenje
Na drveću rijetkom
Nije bilo
Suhoga lista
Treba da mislimo
Na svoju kožu
Ponavljahu u horu
S mukom
Teška srca
Nastvaljao sam
Da govorim
Da ih hrabrim
A oni
Znamo da se
U ovo doba
Godine
Kopa ruda
Ali zato
Ostadosmo
Bez kože
Tada rekoh
Riječi sam tražio
A one
Pobjegle
Suvišne bile
S mukom
Procijedih
Jednu po jednu
Tražeći ih
Po mojoj i njihovoj

Pustinji
U svako doba
Kada sam
Ljude
Dovodio
U ovu oblast
Podstrekiвала me
Kraljeva slava
Nikad nijesam
Izgubio hrabrost
Pri pomisli
Na posao
Nijedan više
Nije govorio
Jadna naša koža
Zasijale su
Njihove oči
A onda počele
Da se gase
 Taj sjaj
 I brzo gašenje
Neću zaboraviti
Na ovom
Ni na onom svijetu

15. maj

SJEČA KEDROVA

Godina kada je Naram Sin osvojio goru
Liban i posjekao kedrove...
Pred kraj svoje tridesetogodišnje vladavne
Naram Sin postao je zbunjen i smušen,
utonuo u tmurna raspoloženja, tužan
i iscrpljen... ostale su riječi na glinenoj
pločici.

Ja car Akada
Velikog carstva
Osvojih mnoge
Zemlje
Poruših mnoge
Gradove
Mnogo ljudi pogubih
Ratnike
Žene i djecu
Starce
Bez razlike
Bez milosti
Ne bi mi žao
Pričali su mi
O užasima
Moji komandanti
Mnoge sam

I sam vidio
 Ništa me ne pogodi
 A kada su
 Osvojili gore
 Libana
 Kedrove libanske
 Kad posjekoše
 Ukraš zemaljski
 Najljepše
 Što vidje
 Oko čovječije
 U srce mi
 Planu tuga
 Tmurno raspoloženje
 Ovlada
 Mojim bićem
 Ne bi mi više
 Do vlasti
 Ni do vladavine
 Do osvjajanja
 I rušenja
 Nešto se u meni
 Sruši
 Ukrade mi snagu
 Ne bi mi
 Ni do čega
 Stalno mi
 Pred očima
 Bijahu
 Kedrovi libanski

Njihov šum
Stalno čuh
Ne mogoh
Zaspati
Prizor posječenih
Kedrova
Nije dao
Mira

Što ih posjekoste
Vikao sam
Bili su vitki
Uspravni
Stremili
Zvijezdama
Nebo im se
Osmjehivalo
Što ih posjekoste
Tražili su
Riječi
Da me utješe
Ali me nijesu
Mogli utješiti
Poče da propada
Akadsko carstvo
Ti kedrovi
Načeše
Njegovu propast

Ti kedrovi
Koji su stremili
Zvijezdama

Što ih posjekoste

21. maj

TRUBE JERIHONSKE NAKNADNO O ONOME ŠTO SE ZBILO

Tada povika narod i zatrubiše trube...
popadaše zidovi... i narod uđe u grad svaki
nasprama se... A grad spališe ognjem i što
bijaše u njemu (Knj. Isusa Navina 6,20,24).

Bio je to
Lijep grad
Možda razlog
Što odlučismo
Da ga srušimo
Na putu
Za Hanan
Sve smo rušili
Pred sobom
Male
I velike gradove
Ovaj bijaše
I veći i ljepši
Od svih
Ritualno se
Spremali
Iznoseći

Različite razloge
Kako bi prikri
Zle namjere
Uistinu
Bijše grad
Među
Najljepšim
Na svijetu

Iako je imao
Moćne zidine
Dva reda
Visoko uzdignuta
Ne pomišljasm
Da su u njemu
Mirni građani
Djeca puna radosti
Živi ljudi
Žene i starci
Već zločinci
Stalno je ponavljana
Laž
Kako bi motivisali
Vojnike
Napadače
Laž koja ubrzo
Postade istina
S procesijom
Oko gada
I kovčegom zavjetnim

Kao znakom
Da Gospod odobrava
Sa sveštenicima
I trubačima
Koji
Duvahu u trube
Od rogova
Ovnujskih

Pustali smo
Zastrašujuće zvuke
Od kojih
Zidine podrhtavahu
I kule gradske
Zidine moćne
A u gradu
Zatvorenom
Sa svih strana
Čula se pjesma
Znak hrabrenja
Mi
Svaki dan
Kružili oko
Grada
Po jednom
Sa sveštenicima
I trubačima
Sa Kovčegom zavjetnim
U tišini
Kobni koraci

A sedmi dan
Kružismo
Sedam puta
Uz trube
Uz viku i galamu
Uz zveket oružja
Sve dok
Zidovi počese
Da se ruše
A zatim
U silnom naletu
Uđosmo
Pobismo
Stanovnike
Osim bludnice
Rahabe
Ona je skrila
Uhode
Koje prethodno
Poslasmo

Zato je
Ostavismo u životu
Ostale
U pepeo pretvrismo
Sve što je
Ljudska ruka sagradila
Naše ruke
 Uništiše
I šta smo dobili

Sa tim
Šta
Srušismo smo
Veliki grad
Srušismo smo
Jerihon
Najljepše djelo
Ruku ljudskih
Šta ćemo sada
Sa ovim pepelom
Ni vjetra da dune
Da ga odnese
Ni kiše
Ničeg živog

Sve smo radili
U tvoje ime
Gdje si sada
Gospode
Gdje si bio
U času
Dok smo rušili
Na tebe se
Pozivavimo

25. maj

DEPORTACIJA

„U sedmom mjesecu kislevu, vavilonski kralj krenu na Hati (Sirija), opkoli Judin grad (Jerusalim), zauze ga drugoga dana mjeseca azara (16. mart 697) i zarobi kralja“, piše u Navukodonosorovom ljetopisu (na glinenoj pločici)...

Kada izgubismo
Gradove naše
I tvrđave naše
Carstvo naše kad
Propade
Kad sila nadjača
Cara vavilonskoga
Koji prvo posla na nas
Armije Moava Amona i Sirije
A kao pojačanje
Priodade
Haldejske
Trupe
Pošto snažan
Otpor pružismo
Na nas se uputi lično
Navukodonosr
Sve je rušio

Na svom putu
Sruši Lahis
I Aseku
Naš sveti grad
Jerusalim
Tada krenu
Mnogo roblja
Za Vavilon
Naši prinčevi
Žene djeca i starci
S malim zavežljajima
U kojima su nosili
Osnovne potrepštine
Hljeb i vodu
I ono neizostavno
Domovinu
Hranu bez koje se
Ne može živjeti
Car naš Joakim
Bijaše na čelu
Kolone
Sa njim raspušteni
Dvor
Dugo putovasmo
Na kraju stigosmo
A grad velik
Zborahu
Najljepši na
Svijetu
I bijaše lijep

No pun bluda svakakvoga
Pun bogova
Kamenijeh
I od drveta rezanijeh
I hramova
Bijaše mnogo na broju
Onih u kojima se
Najljepše Vavilonjanke
Prodavahu strancima
Za novac
Gledasmo sve
Ništa nas
Ne zadivi
Znali smo da će to
Jednom proći
I onaj hram
Kula
Što nebo dotičaše
Držasmo se
Međusobno
Ne razdvajasmo se
Bez potrebe
A nakon
Prisilnog rada
Skupljiasmo se
Na vodama vavilonskim
I plakasmo
Od suza naših
I od čežnje
Zidasmo nebeski Jerusolim

Usred Vavilona razbludnoga
Zlatom okovanoga
Smaragdom okićenog
Našim siromaštvom
Zidasmo
Puni vjere
I nade da ćemo
U njega jednom
Ponovo ući

3. avgust

RAZGOVOR S GRADOM

Robert Koldevej otkriva Vavilon...

Bio si veći
Od svih gradova
Od Tebe Memfisa i Ura Haldejskoga
I od Ninive
Ures carstvima
Dika kraljevstvima
Imao hramove mnoge
Kapije zlatom optočene
Ištarinu i druge
Na koje se
U tebe ulazilo
Imao visoke kule
I onu koja se
U nebo dizala
Sada skelet
U pustinjskom pijesku
Djelovi kapije
Bez ukrasa
Ko ti uze ukras
Ko slavu
Otkopavamo te
Ali te pijesak pustinjski
Stalno

Zatrpava
Šta bi
Gdje je tvoja slava
I postojanost
Gdje tvoja
Pedeset i tri hrama
Podignuta
Velikim bogovima
I pedeset i pet
Podignutih Marduku
Tvome zaštiniku
Gdje je Marduk
Gdje ostali bogovi
Gdje trista bogomolja
Dignutih
Zemaljskim bogovima
Navukodonosoru
I drugim kraljevima
Gdje su njihove
Grobnice
Slava i vijenci
Samo ruine i ruševine
I cigle bezbrojne
Na kojima je utisnuto
Ime Navukodonosora
Gdje su procesije
Gdje sveštenici
Koji su
Predvodili
I Euftrat

Od tebe pobjegao
Tok okrenuo
Car među rijekama
U čije se vode
Ogledahu
Tvoje palate
Ljepotice
Sve od tebe
Pobjeglo
Sve te napustilo
Ni zmije ni škopije
Grade utvaro
Šta bi sa tobom
Šta sa tvojim graditeljima
Sa njihovim dostignućima
Sa stanovnicima
Prekopasmo sve
Ne nađosmo
Njihove grobove
 Šta bi
Ko te poruši
Vjerovalo se da si
Vječan Vavilone
Samo tišina
Nigdje života
Nigdje pjesme
 Ni ćuk da zapjeva
 Ni sova da se oglasi

3. avgust

TUŽALJKA ZA JERUSALIMOM

137:1 Na vodama vavilonskim sjeđasmo i
plakasmo opominjući se Siona.

137:2 O vrbama sred njega vješasmo harfe
svoje.

137:3 Ondje iskahu koji nas zarobiše da
pjevamo, i koji nas oboriše da se
veselimo: "Pjevajte nam pesmu
sionsku."

137:4 Kako ćemo pjevati pjesmu
Gospodnju u zemlji tuđoj?

137:5 Ako zaboravim tebe, Jerusalime,
neka me zaboravi desnica moja.

(Psalmi Davidovi)

Sjećamo se
Jerusalime
Razorenoga hrama
U razorenom gradu
Nad vodama
Vavilonskim
Sjećasmo se i plakasmo
Sjećamo se cara vavilonskoga

Zla svakojega
Koji nam učini
Paljenja i pljačke
Ubijanja djece
Gladi koja je
Harala
Onih što su
Od gladi umirali
I kuge
A ona
Uvijek dođe
Onih što u ropstvo
Ne odoše
Što ostadoše
U ruševinama
Da se kriju
Našeg proroka
Sjećasmo se
Jeremije
Koji zboraše sve
Što će se zbiti
Sada sanja
Sunce
U carskoj tamnici
Sjećasmo se
Onih što skončaše
Pod oštricom
Mača tuđinskoga
Plakasmo neutješno
Kada čusmo da je

Hram srušen
Više nego na vijest
Da je grad
Plakasmo
Grad se može dići
Dom Gospodnji
Kako sagraditi
Slušasmo
Po Sionu
Zavijaju šakali
Tuže
Majke Judejke
Čiju djecu pobiše
Sveštenici
Doma Gospodnjega
Pretekli
Nakon ubistava
Mnogih
Kako jadikuju
U brdima
Zborasmo
Ako te zaboravim
Jerusalime
Osušila se desnice
Naše
Sebe zaboravili
Ostali bez imena
I pomena
Ne pominjali se
Među narode

Među naraštaje
U tuđini se
Tebe sjećasmo
Sliku tvoju
Ne zaboravismo
Ti jesi srušen
Znali smo
Ali si živio
U nama
Tjeraše nas
Da pjevamo pjesmu
Sionsku
Al kako pjevati
Pjesmu sionsku
U zemlji tuđoj
 Kako Jerusalime
Plakasmo nad vodama
Rijeka
Od naših suza
Tekla je prema tebi
Od suza te
Podizali
Od pjesme
Pjevali pjesmu našu
U zemlji tuđoj
 Jerusalime

4. avgust

NOVI JERUSALIM

Gledasmo
Palate vavilonske
A u sebi zidasmo
Jerusalim
Od snova
Nepropadljivog
Materjala
Od duha živoga
Od riječi
Gledasmo kule
I onu najveću
Vjerasmo
Da će pasti
Da će nestati
Grad u koji smo zatočeni
Da će palate
Pojesti vrijeme
A da će se
Uzdići u nebesa
Novi Jerusalim
Iz pepela
U koji ga pretvoriše
Armije carske
Da će se
U nebo uzdići
Da će sa neba

Sići
Na mjesto
Gdje je bio
Da ćemo se
Vratiti
Putevima
Kojima
Niko ne ide
Nastaniti
Tamo
Gdje smo
 Bili
Odakle smo
Prisilno odvedeni
U ropstvo vavilonsko
U carstvo
Za koje vjerovahu
 Da neće proći

4. avgust

BEZDOMSTVO

Sanjasmo
Kuće
Naša ognjišta
Vatru
Ptice ponad
Naših polja
Zvijezde
Naša sela
I naše gradove
Igračke naše
Djece
Koje su porobljivači
Polomili
Razbacali
Često
U san dođe
Naš dom
Domovi naši
Srušeni
Sa zemljom
Poravnati
Jutra koja su nas
Činila srećnim
Od sjećanja
Živimo
Sjećanje nam je

Hrana
Šta bi
Bez sjećanja
Bili
Mrtvi
U bezdomstvu
Gradimo domove
Naša groblja
Ostala
Mrtvi zovu
Predanje ponijeli
Ponijeli sebe
Korijeni naši
Sa kojim bi bili
Iščupani
Zauvijek
Naš korijen je
Tamo
U zemlji našoj
Duboko
Zove
Osušiće se
Ako se ne vratimo
Mi u tuđini
Savili gnijezdo
Na tuđoj zemlji
U tuđim gradovima
Pjevamo tiho
Naše pjesme
Ne smijemo glasno zapjevati

Ne smijemo zaboraviti
Ako njih zaboravimo
 Zaboravićemo
 Sebe

Naš dom je
U jeziku
Koji još
Zborimo
Mucamo
 Da nas
 Potvrđi
 Riječ
Ako to izgubimo
Izgubili smo
Jezik i dom

7- 8. avgust

JEZIK NAŠ

Ne zaborvite jezik svoj, poručivaše
naš prorok iz tamnice...

Čuvajte
Svaku riječ
Kao najveću
Dragocjenost
I znajte
Ako jezik
Zaboravite
Neće vas biti
Poručivaše
Prorok naš Jeremija
Utamničeni
Sa svakom
Izgubljenom riječju
Nestaje dio vas
Nepovratno
Slušasmo proroka
Okupljasma se
Pjevasmo
Tiho da ne čuju
Carski nadzornici
Izgovarasma
Riječi naše

Ponavljajmo
Čusmo
Kako trajemo
U jeziku
Spoznasmo koliko je
Jezik važan
Za trajanje
Jednoga naroda
Žalismo što se
Kraljevstvo naše
Podijeli
Na Izrael i Judu
Što se
Duboka provalija
Stvori između
Al jezik će nas
Održati
Na okupu
Vjerasmo i kad
Prestaše da dolaze
Poruke Jeremijine
Iz tamnice
Ne znadosmo
Šta je
Sa njim bilo
Al vjera naša
Bijaše jaka
A jezik naš
Žuboraše
Ljepše i zanosnije

Od voda vavilonskih
Znali smo
Ko smo
I da ne smijemo
Zaboraviti
Jezik svoj

Kralje, 16. avgust

PREDSKAZANJE GRNČARA

Iz 2000. hiljadite godine prije nove ere...

Velika je smutnja
U kraljevstvu
Neprijatelj
Sa svih strana
Zbunjen je
Kralj
I podanici
Vojska
Stražari
Sve je zbunjeno
Unutrašnji neprijatelj
Priprema teren
Za ulazak
Njegovih gospodara
Da bi opravdao
Novac i darove
Da preuzme vlast
Smutnja je
Velika
Niko ne zna

Šta će biti
Svi su
U iščekivanju
Bojim se
Razbiće se
Kao posuda
 Koju oblikujem
Toliko je lijepa
Ali bojim se
Da će se *to*
Desiti
Baš zato što je
Lijepo
Što je na mjestu
Svi se za njega
Grabe
Svi bi da
Budu gospodari

3. septembar

O piscu

Miraš Martinović, jedan je od najautentičnijih savremenih crnogorskih pisaca. Prepoznatljiv po antičkim temama i zaboravljenim pejzažima Crne Gore, koje je oživio u romanenskim prozama: *Putevi Prevalise*, *Otvaranje Agruvijuma*, *Teuta*, *Snovi u Doklei*, *Antički gradovi/snovi i sudbine*. Roman *Teuta* preveden je na albanski jezik i doživio dva izdanja.

Objavio i romane: *Jeretik*, *Vavilonski mudraci*, *Poslednji Eshilov dan* (objavljena u Tirani na albanskom jeziku), *Harfistkinja iz Ura*, roman o Njegošu *Drugoga sunca luče* i knjige priča *Povatak u Aleksandriju*, *Glasovi*, te roman *Teuta kraljica Ilira*.

Bogatu stvaralačku riznicu upotpunjuje pjesničkim knjigama: *Nevidljivi ljetopis*, *Govor kraljeva*, *Govor zemlje*, *Saštavanje s memorijom*, *Luk i lira*, *Glasovi iz kamena*, *Dan koji nije prošao*, *Krug začaranog vremena* (izbor iz poezije), *Sveska od maslinina lišća*, *Dan i noć u Butui*, *Nezapisana istorija*, *Bogumilske*, *Pesačica u kamenu*, *Troja domovina moja* i *Tužaljke iz davnine*.

Sačinio je izbor iz poezije Radovana Zogovića *Pjesme nepokorne*, CANU, 2018. i priredio knjigu *Artikulisana riječ* istog pjesnika, u izdanju JU Narodna biblioteka Radosav Ljumović, 2021, kao izbor iz poezije Petra Gudelja *Zemlja u jeziku*.

Prevođen je na nekoliko jezika.

Dobitnik je Regionalne književne nagrade *Teuta* za ukupno djelo, Međunarodne književne nagrade *Zlatni zmaj* za doprinos fantastičnoj književnosti i Oktobarske nagarde Herceg Novog, grada u kome živi.

Član je DANU - Dukljanske akademije nauka i umjetnosti, Crnogorskog PEN-a i Matice Crnogorske.

Sadržaj

Hor staraca persijskih	7
U Susi	8
Glasnik	10
Duh cara Darija	12
Sudbina bogolikog.	18
Eshilov glas.	22
Temistokle	25
Plač u Susi	28
Anabaza	30
Perikle sam sa sobom	36
Prorok nade	42
Zapečaćena knjiga	51
Kameni kralj.	54
Filip između dvije bitke.	57
Mariupolj	61
Demosten Eshinu	64
Govor rudarima	67
Sječa kedrova	72
Trube jerihonske	
Naknadno o onome što se zbilo	76
Deportacija.	81
Razgovor s gradom.	85
Tužaljka za Jerusalimom	88
Novi Jerusalim	92
Bezdomstvo	94
Jezik naš	97
Predskazanje grnčara	100
O piscu	102

Miraš Martinović

DOBA VELIKIH POEMA

Izdavač

IGO Pegaz, Bijelo Polje

Dizajn i grafička priprema

Nebojša Glumac

Štampa

IGO Pegaz, Bijelo Polje

Tiraž

150 primjeraka

2022.

ISBN 978-81-7792-592-5

9 788677 925925 >